Biyografi ve Otobiyografi

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Biyografi (yaşam öyküsü):** Toplumda iz bırakmış bir kişinin hayatını, kişiliğini, çalışmalarını ve eserlerini belgelere dayanarak anlatan türdür. Genellikle **üçüncü kişi** ağzından, **kronolojik** sırayla ve **nesnel** bir dille yazılır; tarih, yer ve eser adları gibi doğrulanabilir bilgiler içerir.
- **Biyografi türleri: bilimsel biyografi / monografi** (kişinin doğumundan ölümüne hayatını ve eserlerini ayrıntılı inceler), **biyografik roman** (gerçek kişinin hayatını kurguyla birleştirir), **nekroloji** (mesleğiyle tanınmış bir kişinin ölümü üzerine yazılan yazı).
- **Otobiyografi (öz yaşam öyküsü):** Kişinin kendi hayatını anlattığı türdür; **birinci kişi** ağzından yazılır. Yazar kendi iç dünyasını da aktardığı için öznel yargılar biyografiye göre daha fazladır.
- **Otobiyografi – anı – günlük:** Otobiyografi kişinin hayatının bütününü merkeze alır; **anı (hatıra)** yazarın tanık olduğu belli bir dönemi ve çevresindeki olay-kişileri öne çıkarır; **günlük** günü gününe, tarih atılarak yazılır.
- **Sanatçı – eser ilişkisi:** Sanatçının yaşadığı çevre, dönemin olayları ve kişisel deneyimleri eserine yansır. Örneğin **Mehmet Âkif Ersoy** (1873-1936), Millî Mücadele'ye fiilen katılmış, **İstiklal Marşı**'nı yazmış, şiirlerini **Safahat** adlı eserde toplamıştır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Türleri özellikleriyle eşleştiriniz.

1. biyografi 2. otobiyografi 3. nekroloji 4. günlük

a) Kişinin kendi hayatını birinci kişi ağzından anlattığı türdür.

b) Günü gününe, tarih atılarak yazılan kişisel notlardır.

c) Tanınmış bir kişinin hayatını başka birinin belgelere dayanarak anlattığı türdür.

ç) Mesleğiyle tanınmış bir kişinin ölümü üzerine yazılan yazıdır.

2 "Nuri Aksoy 1902'de Trabzon'da doğdu. İlk öğrenimini burada tamamladıktan sonra İstanbul'da Sanayi-i Nefise Mektebinde resim eğitimi aldı. 1928'de Paris'e giderek iki yıl atölye çalışmalarına katıldı. Döndükten sonra Ankara'da öğretmenlik yaptı. Karadeniz kıyılarını ve balıkçı köylerini konu alan yağlı boya tabloları, dönemin sergilerinde ilgi gördü. 1971'de Ankara'da öldü."

Bu metin hangi türe örnektir?

A) Deneme B) Biyografi C) Günlük D) Otobiyografi E) Nekroloji

3 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Biyografide kişinin hayatı genellikle kronolojik sırayla anlatılır.
( ) Otobiyografi üçüncü kişi ağzından yazılır.
( ) Biyografi yazarı, bilgilerini belgelere ve güvenilir kaynaklara dayandırır.
( ) Biyografik roman, gerçek bir kişinin hayatını kurguyla birleştirir.

4 "Çocukluğumun en canlı sesi, babamın dükkânındaki daktilonun tıkırtısıdır. On iki yaşımdayken ilk hikâyemi o daktiloda yazdım; babam okuyup gülümsedi ama tek söz etmedi. Yazar olma kararımı o sessizliğin içinde verdiğimi bugün daha iyi anlıyorum. Sonraki yıllarda öğretmenlik, gazetecilik, yayıncılık... hepsini denedim; ama her seferinde o daktilonun başına döndüm."
Bu parça hangi türe örnektir?

A) Biyografi B) Haber C) Nekroloji D) Makale E) Otobiyografi

5 Aşağıdakilerden hangisi bir biyografide yer alması **beklenmeyen** bir bilgidir?

A) Yazarın, anlattığı kişinin kendisine ilettiği hayalî konuşmalar
B) Yayımladığı eserler
C) Kişinin doğum yeri ve tarihi
D) Yaptığı görevler
E) Aldığı eğitim

6 Boşlukları doldurunuz.
a) Bir kişinin doğumundan ölümüne kadar hayatını ve eserlerini ayrıntılı biçimde inceleyen biyografi türüne ..... denir.
b) Kişinin kendi hayatını anlattığı türe ..... denir.
c) Mehmet Âkif Ersoy'un şiirlerini topladığı eserin adı ..... 'tır.

7 İstiklal Marşı'nın şairi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevfik Fikret
B) Ziya Gökalp
C) Namık Kemal
D) Mehmet Âkif Ersoy
E) Ahmet Haşim

8 "Dün aramızdan ayrılan Tahsin Yılmaz, kırk yıl boyunca kasabamızın tek eczacısıydı. Gece yarısı kapısını çalan hiç kimseyi geri çevirmedi. Kasabanın çocukları onu cebinde taşıdığı naneli şekerlerle hatırlayacak. Mesleğine gösterdiği özen, hepimize örnek olmaya devam edecek."
Bu metin hangi türe örnektir?

A) Biyografik roman B) Otobiyografi C) Monografi D) Günlük E) Nekroloji

9 Aşağıdakilerden hangisi **otobiyografiyi** biyografiden ayıran özelliktir?

A) Anlatıcı ile hayatı anlatılan kişinin aynı olması
B) Kişinin eserlerinden söz edilmesi
C) Gerçek bir kişinin hayatını anlatması
D) Kronolojik sıraya uyulabilmesi
E) Tarih ve yer bilgilerine yer verilmesi

10 Biyografi ile **anı (hatıra)** arasındaki farkı iki maddeyle yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 "Nuri Aksoy 1902'de Trabzon'da doğdu. İlk öğrenimini burada tamamladıktan sonra İstanbul'da Sanayi-i Nefise Mektebinde resim eğitimi aldı. 1928'de Paris'e giderek iki yıl atölye çalışmalarına katıldı. Döndükten sonra Ankara'da öğretmenlik yaptı. Karadeniz kıyılarını ve balıkçı köylerini konu alan yağlı boya tabloları, dönemin sergilerinde ilgi gördü. 1971'de Ankara'da öldü."
Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Üçüncü kişi ağzından anlatılmıştır.
B) Kişinin iç dünyası ve duyguları ayrıntılı biçimde çözümlenmiştir.
C) Olaylar kronolojik sırayla verilmiştir.
D) Tarih ve yer bilgilerine yer verilmiştir.
E) Kişinin sanatına ve eserlerinin konusuna değinilmiştir.

12 Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir biyografinin **nesnellik** ilkesine en uygundur?

A) Şairin ilk kitabı, edebiyatımızın en etkileyici eseridir.
B) Bence şairin en güzel şiirleri son dönemindedir.
C) Şair, gençliğinde herkesten daha çalışkandı.
D) Şair, çok sevimli ve hoş sohbet bir insandı.
E) Şair, ilk kitabını 1921 yılında yayımladı.

13 Mehmet Âkif Ersoy ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangileri **doğrudur**?
I. Millî Mücadele yıllarında TBMM'de milletvekili olarak bulunmuştur.
II. Şiirlerini Safahat adlı eserde toplamıştır.
III. İstiklal Marşı'nı Cumhuriyet'in ilanından sonra, 1930'lu yıllarda yazmıştır.

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

14 Aşağıdakilerden hangisi **biyografik roman** için söylenebilir?

A) Gerçek bir kişinin hayatını temel alır, ancak diyalog ve sahneleri yazarın kurgusuyla zenginleştirir.
B) Bir kişinin ölümünün hemen ardından gazetelerde yayımlanan kısa yazıdır.
C) Yazarın kendi hayatını birinci kişi ağzından anlatır.
D) Günü gününe tarih atılarak yazılır.
E) Yalnızca belgelerin olduğu gibi sıralanmasıyla oluşur.

15 Bir sanatçının hayatını araştırıp biyografisini yazacak bir öğrenci hangi kaynaklardan yararlanabilir? Üç kaynak türü yazınız ve bunların güvenilirliği hakkında bir cümle ekleyiniz.

16 "Çocukluğumun en canlı sesi, babamın dükkânındaki daktilonun tıkırtısıdır. On iki yaşımdayken ilk hikâyemi o daktiloda yazdım; babam okuyup gülümsedi ama tek söz etmedi. Yazar olma kararımı o sessizliğin içinde verdiğimi bugün daha iyi anlıyorum. Sonraki yıllarda öğretmenlik, gazetecilik, yayıncılık… hepsini denedim; ama her seferinde o daktilonun başına döndüm."
Bu parçada aşağıdakilerden hangisine **yer verilmemiştir**?

A) Yazarın geçmişi bugünden yorumlamasına
B) Yazarın bir kararını nasıl verdiğine
C) Yazarın denediği farklı mesleklere
D) Kesin tarih ve yer bilgisine
E) Yazarın çocukluk anısına

17 Bir yazarın hayatını anlatan metinde şu cümle yer alıyor: "Çocukluğunu geçirdiği liman kenti, onun bütün şiirlerine deniz kokusu olarak sinmiştir."
Bu cümle, biyografi türünün aşağıdaki özelliklerinden hangisini örneklemektedir?

A) Kişinin doğum tarihinin verilmesi
B) Birinci kişi ağzından anlatım
C) Sanatçının yaşamından eserine yansıyan izlerin gösterilmesi
D) Kişinin eserlerinin listelenmesi
E) Olayların kronolojik sıralanması

18 Aşağıdakilerden hangisi bir **günlükten** alınmış olabilir?

A) Şehirdeki kitap fuarı, dün kapılarını ziyaretçilere açtı.
B) 14 Mart, Salı – Bugün sınav sonuçları açıklandı. Beklediğimden iyi geçmiş ama içim hâlâ rahat değil; yarın öğretmenle konuşacağım.
C) Şair, 1908'de İzmir'de doğdu ve ilk şiirlerini lise yıllarında yayımladı.
D) Değerli meslektaşımız dün hayatını kaybetti; hepimize örnek bir hekimdi.
E) Kırk yıl önce dedemle çıktığımız o yolculuk, hayatımın dönüm noktası oldu.

19 "Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak."
Bu dizeler Mehmet Âkif Ersoy'un İstiklal Marşı'ndandır. Şiirin yazıldığı dönem göz önünde bulundurulduğunda dizelerde öne çıkan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğa karşısında hayranlık
B) Bağımsızlığa olan inanç ve umut
C) Çocukluğa özlem
D) Gurbet ve yalnızlık
E) Aşk acısı

20 Sınıfınızdan bir arkadaşınızı ya da ailenizden bir büyüğünüzü tanıtan 3-4 cümlelik bir **kişi tanıtımı (kısa biyografi)** yazınız. Nesnel bilgilere yer vermeye dikkat ediniz.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 (I) Selma Güler 1935'te İzmir'de doğdu. (II) Ailesinin maddi imkânsızlıklarına rağmen okumaktan vazgeçmedi. (III) Onun gibi azimli bir insana bir daha rastlamak neredeyse imkânsızdır. (IV) 1960'ta ilk öykü kitabı yayımlandı. (V) Kitapları bugüne kadar on iki dile çevrildi.
Bu biyografi parçasında numaralanmış cümlelerden hangisi türün **nesnellik** ilkesiyle çelişmektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

22 Bir öğrenci, dedesinin hayatını anlatan bir metin yazacaktır. Metinde dedesiyle birlikte geçirdiği yaz tatillerini, o günlerdeki kendi duygularını ve köydeki komşuları ayrıntılı olarak anlatmayı planlamaktadır.
Bu plana göre ortaya çıkacak metin aşağıdaki türlerden hangisine **daha yakındır**?

A) Anı B) Makale C) Haber D) Nekroloji E) Monografi

23 "Biyografi yazarı bir dedektif gibidir; ipuçlarını toplar, tanıkları dinler, çelişkileri ayıklar. Ama iyi bir biyografi yazarı aynı zamanda bir ressamdır da: Topladığı bilgilerden canlı bir portre çıkarmayı bilir."
Bu parçada biyografi yazarıyla ilgili asıl vurgulanan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yalnızca belgeleri sıralamasının yeterli olduğu
B) Kurmaca kişiler yaratması gerektiği
C) Hem araştırmacı titizliğine hem de anlatım becerisine sahip olması gerektiği
D) Tanıkların sözlerine hiç güvenmemesi gerektiği
E) Resim sanatını bilmesinin zorunlu olduğu

24 Aşağıdaki ifadelerden hangileri otobiyografi ile biyografik roman arasındaki **ortak** özelliklerdendir?
I. Gerçek bir kişinin hayatından yola çıkmaları
II. Birinci kişi ağzından yazılmak zorunda olmaları
III. Anlatılan kişinin yaşadığı dönemden izler taşımaları

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

25 Bir sanatçıyla ilgili şu bilgiler veriliyor:
• Çocukluğu bir savaşın yıkımı içinde geçmiştir.
• Gençlik yıllarında uzun süre gurbette kalmıştır.
• Olgunluk döneminde doğduğu kasabaya dönmüştür.
Bu bilgilerden hareketle sanatçının eserlerinde aşağıdaki temalardan hangisinin **işlenme olasılığı en düşüktür**?

A) Savaşın insanlar üzerindeki etkisi
B) Özlem ve gurbet
C) Kayıp ve yeniden kavuşma
D) Uzay yolculuğu ve teknoloji
E) Memleket sevgisi

26 Mehmet Âkif Ersoy'un Millî Mücadele yıllarındaki yaşamı ile İstiklal Marşı arasında nasıl bir ilişki kurulabilir? İki cümleyle açıklayınız.

27 Aşağıdaki metin türlerinden hangisinde yazarın **öznel** değerlendirmelerine yer verilmesi türün doğasına en uygundur?

A) Ansiklopedi maddesi
B) Monografi
C) Bilimsel biyografi
D) Haber
E) Otobiyografi

28 "Sanatçıların hayatını bilmeden eserlerini anlamak mümkün müdür? Bazı eleştirmenler eserin kendi başına bir dünya olduğunu, yazarın hayatının esere eklenecek bir şey söylemediğini savunur. Oysa bir şiirdeki gurbet duygusu, şairin yıllarca vatanından uzak kaldığını öğrendiğimizde bambaşka bir derinlik kazanır."
Bu parçanın yazarının görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gurbet şiirleri yalnızca gurbette yazılabilir.
B) Eser yalnızca kendi içinde değerlendirilmelidir.
C) Sanatçının hayatını bilmek, eserin daha derinden anlaşılmasına katkı sağlar.
D) Eleştirmenlerin görüşleri her zaman doğrudur.
E) Biyografi okumak eserleri okumaktan daha önemlidir.

29 Aşağıdakilerden hangisi bir **nekroloji** yazısında bulunması en az beklenen ifadedir?

A) Cenazesi bugün öğle namazından sonra toprağa verilecek.
B) Önümüzdeki yıl yeni bir kitap yayımlamayı planladığını söyledi.
C) Arkasında unutulmaz eserler bıraktı.
D) Mesleğine adadığı kırk yıl, sayısız öğrenci yetiştirdi.
E) Dün sabah evinde geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

30 Aşağıdaki biyografi notlarını **kronolojik** sıraya koyarak iki-üç cümlelik bir biyografi paragrafı oluşturunuz.
• 1954'te ilk şiir kitabı yayımlandı. • 1931'de Konya'da doğdu. • 1949'da İstanbul'da edebiyat öğrenimine başladı. • 1975'ten sonra yalnızca çeviriyle uğraştı.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**